Lakialoite LA 96/2017 vp

Eeva-Maria Maijala kesk

Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään, että törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön nimi muutetaan lapsen raiskaukseksi ja että kyseisen rikoksen vähimmäisrangaistusta nostetaan.

Muilta osin aloitteessa yhdytään kansalaisaloitteen KAA 3/2015 vp (kansalaisaloite lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusasteikon koventamisesta) sekä lakialoitteen LA 21/2015 vp (lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta) perusteisiin ja tavoitteisiin, kuitenkin sillä poikkeuksella, että rangaistusasteikon osalta aloitteessa esitetään tämän rikoksen vähimmäisrangaistusta kahteen ja puoleen vuoteen. Näin tuomiot tulevat aina ehdottomina, kun em. aloitteissa esitetty kahden vuoden vähimmäisrangaistus on vielä mahdollista tuomita ehdollisena.

PERUSTELUT

Viime vuosina on käyty laajaa keskustelua seksuaalirikosten rangaistusten suuruudesta. Erityisen huomion kohteena ovat olleet lapsiin kohdistuneet seksuaalirikokset, jotka ovat eräitä törkeimpiä rikoksia, mitä yleensä on mahdollista tehdä. Asiasta jätetty kansalaisaloite sekä eri seksuaalirikosten rangaistusten koventamista koskevat useilla aikaisemmilla valtiopäivillä jätetyt lakialoitteet kertovat voimakkaasta muutoshalusta.

Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset tuomitaan pääasiassa lasten seksuaalisena hyväksikäyttönä tai törkeänä lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä. Perinteisesti Suomessa on seksuaalirikoksien vakavuutta tarkasteltu niissä syntyneiden fyysisten vammojen seurauksena. Seksuaalirikosten erityisluonnetta koko ihmisen loppuelämän haavoittajana ei ole ymmärretty riittävän syvällisesti.

Rangaistuksen nimessä sana "hyväksikäyttö" on hieman vähättelevä ja luo mielleyhtymiä, että kyse on vain jostakin taputtelusta. Ainakin törkeimpien tekojen kohdalla olisi kuitenkin syytä puhua lapsen raiskauksesta. Niissä tapauksissa on kyse kaikkein vakavimmista rikoksista. Samassa rikoslain 20 luvussa vastaavat aikuisiin kohdistuvat teot tuomitaan raiskauksena tai törkeänä raiskauksena. Vuonna 2014 raiskauksen rangaistusasteikkoa korotettiin ja laista poistettiin laajalti epäoikeudenmukaiseksi koettu ns. "lievän raiskauksen pykälä" (entinen rikoslain 20:3 §).

Valmis
5.0

Lakialoite LA 96/2017 vp

Mikäli törkeimmistä teoista, jotka käsittävät yleensä sukupuoliyhteyden tai muun yhtä paheksuttavan lapsen koskemattomuutta loukkaavan teon, käytettäisiin nimitystä "lapsen raiskaus", korostaisi se näiden tekojen erityistä tuomittavuutta ja olisi merkittävä kannanotto lainsäätäjän puolelta.

Yllä mainitussa kansalaisaloitteessa sekä lakialoitteessa esitettiin teon vähimmäisrangaistukseksi kahta vuotta vankeutta. Tavoitteena oli, että rangaistukseksi tulisi näin aina ehdoton vankeusrangaistus. On kansan oikeustajun vastaista, että näinkin poikkeuksellisen törkeistä rikoksista voi tulla rangaistukseksi ainoastaan ehdollinen vankeusrangaistus.

Törkeistä tekomuodoista annetuista ehdollisista lievistä rangaistuksissa on Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksessa (Ville Hinkkanen: Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, 2009) kirjoitettu: "Lievimpiä, 1—2 vuoden ehdollisia vankeusrangaistuksia yhdistää rikoksen kertaluontoisuus tai lyhyempi kesto. Jos tekotapana on tutkimuksessa käytetyn määritelmän mukainen sukupuoliyhteys, uhri on pääsääntöisesti täyttänyt 12 vuotta."

Näin törkeissä teoissa voi kuitenkin jo yksi kerta ja lyhytkestoinenkin teko murskata ihmisen henkisesti lopuksi ikäänsä. Nykypäivän tietojen valossa ei seksuaalirikosteon lyhyt kestoaika voi olla ratkaiseva peruste rangaistuksen lieventämiselle.

Jos rangaistusasteikon minimirangaistus nostettaisiin ainoastaan kahteen vuoteen, olisi mahdollista antaa edelleen ehdollisia vankeusrangaistuksia. Jos rangaistuksen minimäärä olisi vähän yli kaksi vuotta, esimerkiksi kaksi ja puoli vuotta, tulisi rangaistus tuolloin aina automaattisesti ehdottomana. Käytännössä suurin osa törkeistä lapsen seksuaalisista hyväksikäytöistä tuomitaan jo ehdottomana, joten suuria lisäkustannuksia vankeinhoitoon tämä ei aiheuttaisi. Kyse on kuitenkin vakavasta viestistä ja kannanotosta lainsäätäjän suunnalta.

Rikoslain 6 luvun 9 §:n mukaan: "Määräaikainen, enintään kahden vuoden vankeusrangaistus voidaan määrätä ehdolliseksi (*ehdollinen vankeus*), jollei rikoksen vakavuus, rikoksesta ilmenevä tekijän syyllisyys tai tekijän aikaisempi rikollisuus edellytä ehdottomaan vankeuteen tuomitsemista."

Tämän vuoksi esitän, että rangaistusasteikon minimirangaistusta nostettaisiin kahteen ja puoleen vuoteen vankeutta.

Muilta osin viittaan rangaistusasteikon koventamisen perusteiden osalta niihin perusteisiin, joita em. kansalaisaloitteessa ja lakialoitteessa on esitetty.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Lakialoite LA 96/2017 vp

Laki

rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 7 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 540/2011, seuraavasti:

20 luku

Seksuaalirikoksista

7 §

Lapsen raiskaus

Jos

1) tekijä on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa taikka

2) lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä

a) kohteena on lapsi, jolle rikos lapsen iän tai kehitystason vuoksi on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa,

b) rikos tehdään erityisen nöyryyttävällä tavalla tai

c) rikos on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa lapselle hänen tekijää kohtaan tuntemansa erityisen luottamuksen tai muuten tekijästä erityisen riippuvaisen aseman vuoksi,

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *lapsen raiskauksesta* vankeuteen vähintään kahdeksi vuodeksi ja kuudeksi kuukaudeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 7.12.2017

Eeva-Maria Maijala kesk